

Usealle uudelle puulajille vaaditaan CITES-luvat

Yhteenveto

CITES-sopimuksen lupasääntelyn piiriin on otettu huomattava määrä uusia kansainvälisesti kaupan olevia puulajeja. Sääntely vaikuttaa näiden lajien tuontiin EU:n ulkopuolelta ja vientiin EU:sta ulos, mutta myös EU:n sisämarkkinatoimintaan. Sääntely koskee sekä käsittelemätöntä puutavaraa että valmiita tuotteita. CITES-sopimuksen muutokset ovat voimassa 2.1.2017 lähtien; EU:n vastaavat lainsäädäntömuutokset tulevat voimaan pienellä viipeellä. Suomessa CITES-lupaviranomainen on Suomen ympäristökeskus SYKE.

Uudet CITES-puulajit ja muut puulajeja koskevat CITES-lajiliitteiden muutokset

Seuraavat uudet puulajit on viety CITES-sopimuksen liitteeseen II ja vastaavasti EU:n CITES-lainsäädännön liitteeseen B: kolme bubinga-lajia (*Guibourtia demeusei*, *Guibourtia pellegriniana* ja *Guibourtia tessmannii*), veripihkapuulaji *Pterocarpus erinaceus* ja kaikki palisanterilajit (suku *Dalbergia* spp.). Jo tällä hetkellä II-liitteessä olevien palisantereiden (*D. cochinchinensis*, *D. granadillo*, *D. retusa* ja *D. stevensonii*) sääntely muuttuu siten, että myös viimeistellyt tuotteet tulevat sääntelyn piiriin.

| Tieteellinen nimi | suomi/ruotsi/englanti | CITES-sääntelyn piirissä |
|---|---|--|
| <i>Guibourtia demeusei</i> | kopaalipuu/bubinga/red bubinga | kaikki, <u>paitsi</u> seuraavat osat ja johdannaiset: a) lehdet, kukat, siitepöly, hedelmät ja siemenet b) korkeintaan 10 kg painavat ei-kaupalliset lähetykset laji- tai maakohtaisia erikoisuuksia: a) <i>Dalbergia cochinchinensis</i> (laosinpalisanteri) osat ja johdannaiset on säännelty poikkeavasti, ota yhteys SYKEen b) meksikolaista alkuperää olevan ja Meksikosta viedyn palisanterin osista ja johdannaisista vain sahatukki, sahatavara, viilu ja vaneri säännelty. |
| <i>Guibourtia pellegriniana</i> | kopaalipuu/bubinga/rose bubinga, kevazingo | |
| <i>Guibourtia tessmannii</i> | kopaalipuu/bubinga/rose bubinga, kevazingo | |
| <i>Dalbergia</i> spp. (paitsi <i>Dalbergia nigra</i> , jolla suvun muista lajeista poikkeava CITES-sääntely ¹) | palisanterit, 'ruusupuu'/ palisander, 'rosenträ'/ rosewoods, palisanders | |
| <i>Adansonia grandidieri</i> | apinanleipäpuu/ aprödsträd/ Grandidier's baobab | <u>vain</u> siemenet, hedelmät, öljy ja elävät kasvit on säännelty |
| <i>Pterocarpus erinaceus</i> | veripihkapuu/afrikansk palisander/African rosewood, Senegalese rosewood, kosso | <u>kaikki</u> (elävä ja kuollut yksilö, osat, johdannaiset) |
| <i>Beaucarnea</i> spp. (lähinnä koristekasvi) | koko suku (mm. laji pullojukka/norsunjalka)/ elefantfot/ponytail palm, elephant-foot tree | <u>kaikki</u> (elävä ja kuollut yksilö, osat, johdannaiset) |

Mitä CITES-sääntely koskee

Yleensä CITES-liitteessä luetellut lajit ovat kokonaan sääntelyn piirissä, eli määräykset koskevat eläviä ja kuolleita yksilöitä, niiden kaikkia osia ja johdannaisia (lajeista tehtyjä tai niitä sisältäviä tuotteita). Näin on myös veripihkapuun *Pterocarpus erinaceus* ja *Beaucarnea*-suvun kohdalla. Monen CITES-luettelossa olevan kasvin sääntely on kuitenkin rajattu koskemaan vain tiettyjä osia tai johdannaisia, vrt. palisanterit ja bubingalajit.

¹ Brasilianpalisanterin (*Dalbergia nigra*) sääntelyyn ei tule muutoksia, sillä laji säilyy CITES-sopimuksen liitteessä I ja EU:n liitteessä A. Kaikki tähän lajiin ja siitä tehtyihin tuotteisiin kohdistuva toiminta on luvanvaraista, eli CITES-vienti- ja -tuontilupien lisäksi vaaditaan myös EU:n sisämarkkinoilla (kaupallinen toiminta, omaisuuden siirto) CITES-viranomaisen myöntämä EU-todistus eli myyntilupa.

EU:n ulkorajat ylittävään tuontiin ja vientiin vaaditaan CITES-luvat

Kaikessa EU:n ulkorajat ylittävässä liikkeessä vaaditaan etukäteen hankitut voimassaolevat CITES-luvat, jotka on esitettävä tullissa lupakäsittelyä varten. Lupa-vaatimus koskee myös ei-kaupallista rajanylitystä, mukaan lukien henkilökohtaisen omaisuuden kuljettamista, ellei toisin ole säädetty. EU:sta vietäessä vaaditaan vientilupa, ja EU:n alueelle tuotaessa tuontilupa. CITES-vienti- ja -tuontiluvat ovat lähetyskohtaisia, ja niiden voimassaoloaika on yleensä korkeintaan 6 kuukautta. CITES-lupia ei pääsääntöisesti voi myöntää takautuvasti.

CITES-luvat voidaan myöntää vain sellaiselle puulle ja sellaisille esineille, joiden laillinen alkuperä voidaan osoittaa. CITES-tuontiluvan myöntö perustuu mm. viejämään myöntämän CITES-vientiluvan sisältämään tietoon. Lupaviranomaisen tulee myös ottaa huomioon mahdolliset tuontikiellot sekä EU:n CITES-tieteellisten viranomaisten lausunnot. Viimeksi mainitut voivat koskea joko tiettyä lähetystä tai tietystä maasta peräisin olevan tietyn puulajin tuontia.

Sisämarkkinatoiminnassa CITES-puun laillinen alkuperä on pystyttävä osoittamaan

Vaikka EU:n B-liitteen lajien jäsenmaan ja unionin sisäiseen kaupalliseen hyödyntämiseen ei vaadita CITES-viranomaisen myöntämää todistusta (toisin kuin A-liitteen lajien kohdalla), on raaka-aineen ja esineiden laillinen alkuperä kuitenkin pystyttävä todentamaan. Muussa tapauksessa kaupallinen toiminta on kielletty.

EU:ssa olevan puun tai siitä tehdyn esineen laillinen alkuperä on todennettava, jotta tuotteille voidaan myöntää CITES-vientilupa. Alkuperä on pystyttävä jäljittämään joko tiettyyn CITES-tuontilupaan tai sääntelyä edeltävältä ajalta olevaan varastoon.

Vanhat varastot ja niiden vapaaehtoinen ilmoittaminen

Tiettyissä EU-maissa suoritetaan varaston (sekä raaka-ainevarastot että valmiit esineet) inventointi ja rekisteröinti tammikuun 2017 alun tilanteen mukaan (sopimuksen voimaan tulosta edeltävä varasto, eli ns. pre-convention stock). Suomessa ei ole lainsäädäntöä, joka vaatisi tällaista rekisteröintiä. Suomen ympäristökeskus on kuitenkin valmis ottamaan vastaan ja diarioidaan tiedot inventoiduista varastoista (sekä raaka-ainevarastot että valmiit esineet). Jokaisen CITES-lupahakemuksen yhteydessä vaaditaan selvitys puutavaran alkuperästä, jolloin jo diarioidut inventointitiedot toimivat referenssimateriaalina. Vapaaehtoinen ilmoitus helpottaa vanhan varaston laillisuuden todentamisessa etenkin tapauksissa, joissa hankinta-asiakirjoja ei ole enää tallessa.

Sääntelyn voimaantulo

CITES-sopimuksen lajiluettelon muutokset tulevat voimaan 2.1.2017. EU:ssa lajiluettelo tulee voimaan pienellä viipeellä. SYKE julkaisee voimaantulopäivän www.ymparisto.fi/CITES-verkkosivuilla.

Voimaantulopäivästä lähtien on tuontilähetyksillä oltava voimassaoleva CITES-tuontilupa ja vientilähetyksillä CITES-vientilupa. EU-lainsäädännön voimaantultua voi Suomen tai toisen EU-maan tulli takavarikoida ilman asianmukaisia lupia olevan vientilähetysten.

Lisätietoja

Suomen ympäristökeskus SYKE (CITES-lupaviranomainen Suomessa)
Luontoympäristökeskus/Lajien suojelu/CITES-lupa-asiat
PL 140, 00251 Helsinki
puh. 0295 251 000 (vaihe), sähköposti: cites@ymparisto.fi

www.ymparisto.fi/cites / www.ymparisto.fi/cites/lainsaadanto
www.ymparisto.fi/cites/puulajit / www.ymparisto.fi/cites/hakemuslomakkeet
http://www.tulli.fi/fi/suomen_tulli/julkaisut_ja_esitteet/kasikirjat/rajoituskasikirja/

CITES-yleissopimus (Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Flora and Fauna www.cites.org/Villieläimiston ja -kasviston uhanalaisten lajien kauppaa koskeva sopimus) on kansainvälinen ympäristösopimus, jonka päämääränä on luonnonvaraisten eläinten ja kasvien suojelu.